

mu, aby docílil obnovy trestního řízení, dotýká se jen otázky pohnutky a je pro řešení otázky viny bez právního významu.

K § 24 tisk. zákona. — Kdo rozšiřuje zakázaný tiskopis, je trestný podle § 24 tiskového zákona bez rozdílu, zda náleží k osobám, s jejichž povoláním souvisí rozšiřované tiskopisů čili nie. — Čin je dokonán již započítím s rozšiřováním. — Po stránce subjektivní se v prvním případě § 24 tiskového zákona vyžaduje zaviněná (nedbalá) nevědomost o zákazu rozšiřování. Skutkový omyl by tu mohl omlouvat, jen pokud by nebyl zaviněn nedbalostí. — Vystoupí-li kdo v určitý poměr, je povinen osvojit si znalost příslušných předpisů. Rozšiřovatel je povinen se přesvědčiti, zda není tiskopis zakázán; neomlouvá ho, že nevěděl, že se zákazy uveřejňují v Úředním listě. — Pro trestnost rozšiřování letáku je nerozhodné, že jeho obsah byl uveřejněn v tiskopise, který pro to nebyl zabaven.

Rozh. ze dne 14. března 1938, Zm I 233/38.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným přechinem podle § 24 tisk. zák.

Z d ů v o d ů: Podle skutkových zjištění napadeného rozsudku rozdal obžalovaný dne 31. října 1937 členům politické strany X. letáky, které dostal večer dne 30. října 1937; soudcovský zákaz rozšiřovati tyto letáky byl vyhlášen dne 28. října 1937 v Úředním listě.

Ježto se obžalovaný mohl přesvědčiti o řečeném zákazu, neboť mu to nebylo nikterak (absolutně) znemožněno, usoudil nalézací soud, že obžalovaný jednal nedbale.

Tomuto výroku vytyká zmateční stížnost. 1. že obžalovaný byl neprávem uznán vinným, ježto se trestního činu podle prvního případu § 24 tisk. zák. mohou dopustiti jen ti, kdo patří k okruhu osob, jež jsou ve styku s tiskařským řemeslem, k nimž však obžalovaný nepatří (§ 281 čís. 9 a) tr. ř.), 2. že není splněna subjektivní stránka uvedené skutkové podstaty, ježto obžalovaný — jsa továrním dělníkem — beze své viny nevěděl, že bylo soudcovským nálezem zakázáno rozšiřovati řečený leták (§ 281, čís. 9 a) tr. ř.), a konečně, 3. že nalézací soud nevyhověl návrhům obhajoby na doplnění řízení o dalších skutečnostech, z nichž prý bylo lze souditi, že obžalovanému nebylo možno si osvojit uvedenu (pod 2.) znalost (§ 281, čís. 4 tr. ř.).

K 1.: Podle § 24 tisk. zák. jest trestný ten, kdo rozšiřuje tiskopis; nerozeznává se tu však mezi osobami, s jejichž povoláním souvisí rozšiřování tiskopisu, a osobami, u nichž tomu tak není. Takové rozlišování nelze dovoditi ani z různých předpokladů subjektivní viny v obou případech podle uvedeného zákonného ustanovení, totiž, že v prvním případě stačí již zaviněná nevědomost (nedbalost) o z á p o v ě d i rozšiřovati tiskopis vyřčené

soudcovským nálezem, kdežto v případě druhém je třeba vědomosti o tom, že se rozšiřuje z a b a v e n ý tiskopis; vždyť důvodem pro různé podmínky subjektivní viny v obou případech je toliko povaha tiskopisu (totiž zda jde o tiskopis, jehož rozšiřování bylo soudcovským nálezem zapovězeno, či zda jde o tiskopis, jenž byl zabaven). Uvedené podmínky subjektivní viny mohou však býti splněny u k a ž d é h o, kdo rozšiřuje tiskopis zakázaný nebo zabavený bez rozdílu, zda rozšiřování tiskopisu je v souvislosti s jeho povoláním či nikoliv.

Nepochybil proto nalézací soud, uvažoval-li o vině obžalovaného s hlediska prvního případu § 24 tisk. zák., třebas obžalovaný není osobou, s jejímž povoláním je spojeno rozšiřování tiskopisu.

K 2.: K subjektivní vině podle prvního případu § 24 tisk. zák. se vyžaduje z a v i n ě n á (n e d b a l á) n e v ě d o m o s t rozšiřovatele tiskopisu o tom, že řádně vyhlášeným soudcovským nálezem bylo zapovězeno rozšiřovati tiskopis (srv. rozh. čís. 2257, 5281, 5370 Sb. n. s.; Miříčka: Trestní právo hmotné, str. 259); rozšiřovatel se stává beztrestným, prokáže-li, že beze své viny nemohl nabýti vědomosti o soudním zákazu (Sládeček: Tiskové právo trestní a policejní, str. 133; Liszt: Lehrbuch des öst. Preßrechtes, str. 337). Mohl by na příklad omlouvati obžalovaného skutkový omyl o tom, že záповěď rozšiřovati tiskopis byla uveřejněna, pokud by ovšem takový omyl nebyl zároveň nedostatkem náležité péče (srv. Miříčka: Formy viny trestné, str. 134, vydání z roku 1902.).

V souzeném případě se stěžovatel snaží dovoditi, že jeho nevědomost o záповědi rozšiřovati leták nebyla jím zaviněna, ježto je továrním dělníkem, jemuž vůbec nebylo známo, jak se publikují soudcovské záповědi rozšiřovati tiskopis, a dále, že o zaviněnou nevědomost může jíti jediné u těch osob, s jejichž povoláním souvisí účast na rozšiřování tiskopisu, neboť taková nevědomost je u nich již porušením povinností spojených s jejich povoláním.

Snaží-li se zmateční stížnost dovoditi uvedený závěr z ustanovení § 233 tr. z., nelze s ní souhlasiti. Vždyť toto ustanovení pojednává o zcela jiné otázce, totiž o tom, že se neznalostí trestního zákona (právním omylem) nikdo nemůže omlouvati.

Již nahoře (pod 1.) bylo dovczeno, že první případ § 24 tisk. zák. není deliktem, jehož by se mohla dopustiti jediné osoba provozující povolání, s nímž je spojeno rozšiřování tiskopisu, nýbrž že je deliktem, jehož se může dopustiti každý rozšiřovatel tiskopisu.

Povinnosti rozšiřovatele je posouditi objektivně; vstoupí-li kdo v určitý poměr, je povinen si osvojiti znalost příslušných předpisů (srov. Miříčka: Formy viny trestné, 1902, str. 134); počal-li obžalovaný, jsa továrním dělníkem, rozšiřovati tiskopis, bylo jeho povinností se přesvědčiti, zda nejde o zakázaný tiskopis (srv. důvody rozh. čís. 1473 Sb. n. s.), zvláště šlo-li o letáky vydané politickou stranou. Neučinil-li to, jednal nedbale.

Nelze proto ve skutečnosti, že obžalovaný je továrním dělníkem, spatřovati důvod, jenž by mohl omluviti jeho nevědomost, zejména ani v tom směru, že nevěděl o tom, že se zákazy rozšiřovati tiskopis uveřejňují v Úředním Listě (srv. důvody rozh. č. 2705 Sb. n. s.).

Poukazuje-li stěžovatel dále na to, že se ani pro krátkost doby nemohl přesvědčiti o tom, zda byla vydána záповěď rozšiřovati letáky, a že spolehl, že nejde o zakázané letáky, ježto byl přesvědčen, že by mu zakázané letáky nebyly odevzdány k rozšiřování, nelze ani tu přisvědčiti, že jde o skutečnost, jež by mohla odůvodniti závěr, že šlo o nezaviněnou nevědomost.

V prvním směru jest uvést, že obžalovaný netvrdil okolnosti, z nichž by bylo lze usuzovati, že nemohl s rozšiřováním letáků sečkat až do doby, kdy by se mohl přesvědčiti o tom, že byl vydán zákaz je rozšiřovati či nikoli.

V druhém směru je zjištěno napadeným rozsudkem, že obžalovaný našel letáky, když se večer vrátil domů, a že si myslel, že mu byly zaslány stranou X. Netvrdil tudíž obžalovaný, že v něm byl někým vyvolán omyl v otázce, zda se stala záповěď rozšiřovati tyto letáky, jakož i že šlo o omyl nezaviněný (omluvitelný). Pouhé spolehnutí na neznámého třetího o tom, že nejde o zakázané letáky — jako se stalo v souzeném případě — nelze pokládati za skutečnost, jež by mohla odůvodniti závěr, že šlo u obžalovaného o nezaviněnou nevědomost o tom, že rozšiřovati uvedené letáky bylo zapovězeno soudcovským nálezem náležitě vyhlášeným. Nelze proto přisvědčiti zmateční stížnosti, že nalézací soud nesprávně použil zákona, usoudil-li na podkladě zjištěných skutečností na vinu obžalovaného v subjektivním směru.

K 3.: Zmateční stížnosti nelze přisvědčiti, ani pokud napadá rozsudek prvního soudu s hlediska zmatku podle čís. 4 § 281 tr. z. Uvedený zmatek spatřuje stěžovatel v tom, že nebyly provedeny důkazy: a) Výslechem svědkyně M. B. o tom, že obžalovaný dostal letáky teprve večer před tím, než je roznášel, b) časopisem »Heimatruf«, v němž byl otištěn obsah letáku bez závady, c) výslechem svědků W., O., P., R. o tom, že obžalovaný žádal od nich letáky zpět ještě během dopoledne dne 31. října 1937, d) dotazem u státního zastupitelství v N. a u policejního ředitelství v N., že jeden výtisk letáku byl předložen dne 29. září 1937 k censuře a nebyl zabaven.

K a). Ježto nalézací soud uvěřil obžalovanému, že dostal letáky teprve večer dne 30. října 1937, bylo zbytečné slyšeti o tom ještě uvedenou svědkyni.

K b). Okolnost, že obsah zakázaného letáku byl uveřejněn v tiskopisu, jenž nebyl pro to zabaven, je nerozhodná pro trestnost rozšiřovatele (rozh. čís. 1440 Sb. n. s.).

K c). Ježto trestný čin podle § 24 tisk. zák. je dokonán již započtím rozšiřování (rozh. čís. 1382 víd. sb.), je nerozhodné, že obžalovaný rozdané již letáky žádal zpět.

K d). Také z okolnosti, že jeden exemplář tiskopisu byl zaslán bezpečnostnímu úřadu a státnímu zastupitelství a jimi nebyl zabaven, nelze činiti závěry vylučující subjektivní vinu obžalovaného, nehledě ani k tomu, že nebylo tvrzeno, že obžalovaný věděl, že leták byl uvedeným úřadům předložen.

Byla proto zmateční stížnost zamítnuta jako neodůvodněná.

Vzájemný poměr ustanovení § 2, odst. 2 a § 6, odst. 1, případ druhý, zákona o trestním soudnictví nad mládeží. — Důvod beztrestnosti podle § 2, odst. tohoto zákona se vztahuje jen na případy, v nichž příčinou neschopnosti mladistvého poznati bezprávnost svého jednání je značná jeho zaostalost. — Omluvitelná neznalost předpisů trestního zákona nezbavuje viny mladistvého, který není značně zaostalý.

Rozh. ze dne 31. března 1938, Zm I 112/38.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti žalobce mládeže do rozsudku soudu mládeže, jímž byl obviněný podle § 259, č. 2 tr. ř. zproštěn obžaloby vznesené naň pro provinění podle § 3 zákona č. 48/1931 Sb. z. a n. a § 24 odst. 1 zákona č. 9/1924 Sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a uznal obviněného vinným podle obžaloby.

Podle § 6, odst. 1, al. 2 zákona č. 48/1931 Sb. z. n. upustil nejvyšší soud od uložení trestu.

Důvody: Nalézací soud zjistiv, že obviněný měl u sebe sluchátka a krystalový přijímač, který sice nefungoval, byl však upotřebitelný po výměně jedné součástky, zprostil obžalovaného obžaloby vznesené pro provinění podle § 3 zák. č. 48/1931 Sb. z. a n. a § 24 zák. č. 9/1924 Sb. z. a n. podle § 259, čís. 2 tr. ř. »pro nedostatek subjektivní náležitosti zákonného znaku přechovávání«, ježto vzhledem k tomu, že jde o hochu patnáctiletého, naprosto zachovalého, který byl pro všechny žáky vzorem, věřil jeho obhajobě, že nemohl rozpoznati bezprávnost svého jednání, když prostě celé radiotelefonní zařízení nechal doma ležeti a nepoužíval ho jako bezcenné. Nejde tu prý u obviněného o nějaký omyl právní ani o nějakou zaostalost, ale prostě o nedostatek vědomí, že radiotelefonní zařízení přechovával. Zásadou § 2, odst. 2 zák. č. 48/1931 Sb. z. a n., že dlužno pokládati mladistvého za beztrestného, nemohl-li rozpoznati bezprávnost činu pro značnou zaostalost, jest prý vlastně všeobecně nesen duch celého zákona o trestním soudnictví nad mládeží, při němž nutno zkoumati všechny vedlejší okolnosti a poměry, aby se dalo dobře usuzovati na vědomí mladistvého pachatele při jeho trestním činu.

Zmateční stížnosti veřejného žalobce nelze upříti oprávnění, napadá-li rozsudek s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř. pro právní jeho pochybenost.

Z dějin vzniku zákona o trestním soudnictví nad mládeží je patrné (viz zprávu ústavně-právního výboru o vládním návrhu